

УДК 343.983.25

Тетяна Ігорівна ТІТОЧКА,

*кандидат юридичних наук,
старший судовий експерт сектору досліджень зброї
відділу криміналістичних видів досліджень
Донецького науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру МВС України;*

Вікторія Владиславівна РУСАНОВА,

*головний судовий експерт сектору досліджень зброї
відділу криміналістичних видів досліджень
Донецького науково-дослідного
експертно-криміналістичного центру МВС України*

СУБ'ЄКТИВНИЙ ФАКТОР ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Сьогодні в Україні актуальною є проблема зниження рівня злочинності, яка, нажаль, в сучасних умовах, обумовлених професійністю злочинців та появою нових способів вчинення суспільно небезпечних діянь, має тенденцію на зростання. В цьому контексті очевидною є необхідність у вдосконаленні допоміжного інструментарію розслідування та доказування, котрий включає в себе проведення відповідних судових експертиз. Особливо це стосується дослідження об'єктів, які широко застосовуються у якості предмета та знаряддя злочинів. Одним із таких об'єктів є холодна зброя.

Одним із головних питань, які виникають під час проведення досліджень зброї, є встановлення можливості віднесення того чи іншого предмета до холодної зброї, що дозволяє більш комплексно підійти до кваліфікації злочину. Основний алгоритм вирішення зазначеної проблеми викладений в «Методиці криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів», якою передбачено комплекс статичних та динамічних випробувань, диференційованих за способом дії для кожного окремого виду зброї. При цьому статичні випробування можна вважати об'єктивною оцінкою об'єкта дослідження, оскільки їх сутність полягає в застосуванні до об'єкту сталої ваги (наприклад, якщо мова йде про статичні випробування короткоклінкової зброї, то до предмета в різних площинах прикладається зусилля 5 кг та 15 кг [1, с. 13]), що досягається застосуванням такого приладу як динамометр, який систематично проходить перевірку як засіб вимірювальної техніки. У свою ж чергу динамічні випробування полягають у застосуванні предмета типовим для найближчого аналогу

холодної зброї способом. Наприклад, якщо мова йде про металні ножі, судовий експерт має провести експеримент, який полягає у експериментальному киданні його у мішень. При цьому положеннями даної методики закріплено, що відсутність техніки кидання металних ножів під час випробувань є суб'єктивним фактором, який не є впливовим при вирішенні питання щодо віднесення металного ножа до холодної клинкової зброї [1, с. 49]. Ще одним прикладом є випробування клинкової зброї, динамічні випробування якої проводяться шляхом нанесення колючих та рублячих ударів, під час яких експериментатор має прикласти максимальну силу. Оцінка результатів експерименту проводиться шляхом оцінки глибини проникнення уражуючого елементу в матеріал мішені, яка має складати не менш ніж 10 мм [1, с. 14, 16], що напряду залежить від фізичних можливостей експерта. Така ситуація призводить до суб'єктивної оцінки досліджуваного об'єкту, а кваліфікація злочину залежить від майстерності та фізичного стану судового експерта, у провадженні якого знаходиться дана експертиза. В результаті, на практиці сторона кримінального провадження, яка призначила судову експертизу зброї, може отримати два протилежних висновка по одному і тому самому предмету через різні фізичні можливості експертів, які їх проводили, а особа може бути невмотивовано визнана винною у вчиненні суспільно небезпечного діяння.

На нашу думку, вказана проблема може бути вирішена шляхом створення механічного комплексу, який би дозволив проводити експертні експерименти холодної зброї з прикладанням сталого зусилля. Останнє, в свою чергу, можна вираховувати шляхом проведення експериментів та визначення середнього значення зусилля із урахуванням статі, фізичного стану, ваги людини.

Зазначена пропозиція дозволить вдосконалити судово-експертну діяльність, що, у свою чергу, стане запорукою відправлення об'єктивного та справедливого правосуддя. Додатковим, не менш важливим, фактором є забезпечення безпеки експериментатора під час проведення судових експертиз холодної зброї.

Список бібліографічних посилань: 1. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів. Київ, 2014. 59 с.

Одержано 17.10.2019